

olvasható továbbá A. BRENDLER és F. IODICE (német nyelvű) interjúja a kortárs olasz szerzővel, Raffaele La Capriával írói névadásának gyakorlatáról (7–17).

A kötet további tanulmányai vegyes témákat képviselnek. R. ŠIMŮNEK hosszabb tanulmánya a kora újkori cseh nemesség névadási hagyományait, a nemzetség- és családnevek használatát tárgyalja (116–43). D. KOPERTOWSKA a női becézőnevek kutya-névként való terjedésének legújabb lengyelországi jelenségéről számol be (79–84), L. KUBA pedig hajónevekkel, azok típusaival foglalkozik (85–100).

Diplomamunkákból és szemináriumi dolgozatokból. – R. DITTMANN hosszabb tanulmánya (szerzőjének doktori disszertációjára alapozva) az ótestamentumi helyneveknek a korai cseh bibliafordításokban való megjelenésével foglalkozik (155–83), D. HADÁMEK négy észak-csehországi falu jórészt német népi helynévanyagát mutatja be (184–94), I. MASÁROVÁ az elmúlt 130 év versenylóneveit veszi számba (195–8), R. VOLEJNÍK pedig az iskolai ragadványnevek vizsgálatával (teljes névlistával, 199–212).

Vélemény. – A folyóirat alkalmi rovata a *Voštica* mikrotoponimának a folyóiratban korábban megjelent etimológiáját támadó, illetve azt védelmébe vevő két rövid írást ad közre (213–7).

Recenziók. – A rovat tíz, nagyrészt cseh, kisebb részben német nyelvű önálló kiadványt ismertet, többek között nagyobb szabású névtani feldolgozásokat és a névtan oktatásához kapcsolódó munkákat (218–60).

Krónika. – V. ŠMILAUER születésének évfordulója alkalmából, valamint a cseh névkutatás elhalálozott képviselőről közöl megemlékezést, válogatott bibliográfiát (261–70).

Figyelő. – A rovat több, elsősorban szláv névtani vonatkozású kiadványt ismertet röviden (271–88). Néhány, különböző nevekkel kapcsolatos adatot ad közre (288–90). Más rendezvény mellett beszámol a 14. Lengyel és a 16. Szlovák Névtani Konferenciáról, bemutatja a Białystoki Névtani Központ munkásságát és a bolgár névtudomány utóbbi évtizedének eredményeit (290–309).

A kötet a szokásos mellékletekkel zárul.

FARKAS TAMÁS

ONOMASTICA 49. (2004)

Főszerkesztő: KAZIMIERZ RYMUT.

Komitet Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk,
Instytut Języka Polskiego PAN, Krakow

1. Az „Onomastica” címet viselő lengyel névtani folyóirat 1955-ben indult. Főszerkesztője a lengyel névkutatás vezető személyisége, WITOLD TASZYCKI, a szerkesztőség titkára STANISŁAW ROSPOND volt. A folyóirat Wrocławban jelent meg. A nemzetközi szinten több névtani periodika létezett már, a szláv névkutatásoknak azonban saját folyóirata nem volt még ekkoriban.

Az első szám programadó cikke (Onomastica 1955: 3–5) a hely- és személynévkutatások más tudományterületek számára is fontos voltát hangsúlyozta: a kiadvány nem

csak nyelvészeknek, hanem a névtan kérdéseiben érdekelt más tudományágak művelőinek is fóruma, azaz a tulajdonnevek sokoldalú kutatásának eszköze kíván lenni. (A folyóiratot, ill. egy korábbi számát KISS LAJOS bemutatta be „Névtudományi folyóiratok” című áttekintésében: Magyar Nyelv 1966: 361–73.)

A folyóirat alapvető célkitűzései azonban azóta sem változtak. Szinkrón és diakrón vonatkozású kutatásokat egyaránt ismertet, tematikája azonban bővült is: gyakrabban ad teret más névtípusok vizsgálatának és a tulajdonnevek elméleti kérdéseinek is.

A folyóirat napjainkban évente egy, körülbelül háromszáz lapos kötettel jelentkezik, A/5 formátumban. Az utóbbi kötetek főszerkesztője KAZIMIERZ RYMUT, a szerkesztőség titkára ALEKSANDRA CIEŚLIKOWA. A kiadvány immár Krakkbóban jelenik meg, a Lengyel Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Bizottságának, illetve Intézetének kiadványaként. Fő rovatai megindulása óta változatlanok. Az egyes számoknak mintegy kétharmada tanulmány, melyek általában 10-15 lap terjedelműek; a kötet további részét főleg recenziók, továbbá a névtudomány eseményeiről szóló beszámolók alkotják. A tanulmányok legtöbbször lengyel nyelvű, de más szláv nyelven vagy németül íródott munkák is találhatóak közöttük. Az egyes tanulmányokat angol nyelvű tartalmi összefoglalók követik, tartalomjegyzéke viszont sajnos csak lengyel nyelven készül. Az egyes köteteket a szerzőknek szóló legfontosabb tudnivalók zárják.

2. Jelen áttekintésemben a legfrissebb (2006 elején) megjelent 2004. évi 49. számot ismertetem.

A kötet tanulmányainak fele helyneveket tárgyal: E. RZETELSKA-FELESZKO Nyugat-Pomeránia területének két fanévből származó helynevét, ezek területi elterjedését (5–21); Z. BABIK az ószláv **plūtu-* 'gázló' szónak a lengyel víznevekben való előfordulását (23–50); E. JAKUS-BORKOWA a *-ca* képzős lengyel településnevek csoportjának jellemzőit (51–7); M. A. ЮЮКИН néhány orosz városnév eredetét (oroszul, 59–65); B. STRAMEK pedig Lengyelország egy kisebb területének nemhivatalos helyneveit (67–79) vizsgálja. – A tanulmányok másik fele személynévi témákat tárgyal: I. KALUŻIŃSKA a kínai személynévadás hagyományaival, a mágikus gondolkodáshoz is kapcsolódó „rossz” nevek használatával (81–94); I. ŁUC lengyelországi iskolai ragadványnevek szociolingvisztikai, motivációs és szerkezeti vizsgálatával (95–121); I. MATUSIAK 17–18. századi, köznévi eredetű lengyel családnevekkel (123–32); E. PALINCIUC lengyel eredetű moldovai családnevekkel, továbbélésükkel (133–44); A. KOŁODZIEJCZYK pedig a személynevek legújabb típusával, az internetes házasságközvetítő oldalakon használt azonosítónevek elemzésével (145–64) foglalkozik. – A névkutatás egyéb területeit e számban M. SZELEWSKI tanulmánya képviseli, mely kereskedelmi vállalkozások, társaságok neveinek pragmatikáját: rek-lámértéküket, pozitív asszociációs hatásukat elemzi (165–79).

A folyóirat tárgyalt száma 14, többnyire nem is rövid recenziót közöl (181–263). Az ismertetések legtöbbször lengyel munkát mutat be, köztük a szláv névtudomány néhány évvel ezelőtt megjelent első nagyszabású szintézisét (Słowiańska onomastyka. Encyklopedia 1–2), továbbá más, elsősorban szintén szlavisztikai vonatkozású munkákat.

A kiadvány utolsó rovatában néhány névkutató munkásságának rövid áttekintését, továbbá egy lengyelországi névtani konferenciáról szóló beszámolót olvashatunk.

FARKAS TAMÁS